

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การพัฒนารูปแบบการบูรณาการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น นี้ มีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ *ประการแรก* เพื่อสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้อยู่ในภาวะยากลำบากในพื้นที่เป้าหมาย *ประการที่สอง* เพื่อศึกษา วิเคราะห์ กองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย ในประเด็นรูปแบบการดำเนินงาน และการบูรณาการ *ประการที่สาม* เพื่อทดลองนำร่องการบูรณาการการจัดสวัสดิการชุมชน *ประการที่สี่* เพื่อเตรียมกิจกรรมร่วมเฉลิมฉลอง และถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวโรกาสในหลวงครบรอบ 80 พรรษา *ประการที่ห้า* เพื่อสังเคราะห์ความรู้จากกระบวนการดำเนินโครงการ ซึ่งโครงการนี้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นเงินทั้งสิ้น 1,000,000 บาท โครงการวิจัยนี้ มีทีมวิจัยหลักมาจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมีนาคม 2550 และสิ้นสุดในเดือนธันวาคม 2550 บทสรุปสำหรับผู้บริหารนี้ จะสรุปใน 4 ประเด็น คือ 1) ผู้ยากลำบาก และการจัดทำฐานข้อมูลผู้ยากลำบาก 2) ศักยภาพของกองทุนต่าง ๆ ในอำเภอน้ำพอง 3) การบูรณาการสวัสดิการชุมชนเพื่อผู้ยากลำบาก 4) ข้อเสนอแนะ ดังจะได้เสนอเป็นลำดับต่อไป

ผู้ยากลำบากและการจัดทำฐานข้อมูลผู้ยากลำบาก

อำเภอน้ำพอง เป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 828.686 ตารางกิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 113,862 คน เป็นชาย 57,081 คน และเป็นหญิง 56,781 คน อำเภอน้ำพอง มีองค์การบริหารส่วนตำบล 10 แห่ง และมีเทศบาลอีก 4 แห่ง มีหมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 168 หมู่บ้าน พื้นที่เพาะปลูก (นาข้าว) ทางด้านทิศใต้ของอำเภอได้รับประโยชน์จากการชลประทาน ในขณะที่พื้นที่ตอนเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือ มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่หลายโรงงาน อย่างเช่น โรงงานกระดาษ โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิต/ประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และโรงงานแยกแกล้งของ ปตท. เป็นต้น นอกจากนี้ข้าวซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของเกษตรกรแล้ว ก็ยังมีอ้อยและมันสำปะหลังกระจายอยู่ทั่วไปในพื้นที่อำเภอน้ำพอง ถ้าจะกล่าวโดยรวมแล้วต้องถือว่าอำเภอน้ำพองเป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจก้าวหน้ากว่าหลายพื้นที่ของจังหวัดขอนแก่น ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 45,000 บาท/คน/ปี และรายได้หลักของประชากรมาจากการทำเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ รวมถึงเลี้ยงสัตว์ ปลูกอ้อย และปลูกมันสำปะหลัง

ถึงแม้ว่าอำเภอน้ำพองจะมีเศรษฐกิจดี แต่มีได้หมายถึงว่าภายในอำเภอจะไม่มีผู้ยากลำบาก หรือมีผู้ยากลำบากน้อยกว่าที่อื่นโดยเปรียบเทียบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ มิใช่ “ยาวิเศษ” ที่จะนำไปสู่การบำบัดภาวะยากลำบาก ดังนั้น เรายังคงพบผู้ยากลำบาก

ในอำเภอหนองหานเดียวกับในพื้นที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้ยากลำบาก/ผู้ยากลำบาก และการจัดทำฐานข้อมูลผู้ยากลำบากดังนี้

ประการแรก นิยามความหมายของภาวะยากลำบาก และผู้ยากลำบากของทางราชการที่เราทราบจากการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องพบว่า นิยามของภาวะยากลำบาก ค่อนข้างยืดหยุ่น กล่าวคือ มีความหมายกว้างขวางกว่า “ความยากจน” (ในทางเศรษฐกิจ) มาก นิยามดังกล่าวนี้ ถือว่าสอดคล้องกับแนวคิดทางวิชาการในเรื่อง “ความเปราะบาง” (vulnerability) อย่างเช่น คนแก่ คนพิการ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี เด็กที่ถูกทารุณกรรม หรือเด็กกำพร้า เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในแง่ของทางราชการ การนิยามที่เน้นการเจาะจงมีความจำเป็น เนื่องจากว่านิยามดังกล่าวนี้ จะเกี่ยวข้องไปถึงการคัดกรองผู้รับผลประโยชน์ และสิทธิ (entitlement) ในการรับความช่วยเหลือจากทางราชการ ดังนั้น แม้เจ้าหน้าที่จะมีทัศนะว่านิยามของภาวะยากลำบากมีความยืดหยุ่นพอ แต่ในทางปฏิบัติจำเป็นต้องมีการจำกัด เพื่อให้สามารถคัดกรองกลุ่มเป้าหมายได้ ดังนั้น นิยามของทางราชการจึงยังมีข้อจำกัด และไม่ตรงกับนิยามของท้องถิ่น ประการที่สำคัญคือหน่วยงานที่ให้บริการแก่ผู้ยากลำบากประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นในระดับอำเภอไม่มีบริการของรัฐที่จัดให้แก่ผู้ยากลำบาก ส่วนมากจะอยู่ในรูปของเงินเบี้ยยังชีพ เดิมทีงานพัฒนาต่าง ๆ อย่างเช่น เด็ก สตรี คนชรา อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการพัฒนาชุมชน ส่วนคนพิการก็มีศูนย์ฝึกอาชีพของคนพิการในระดับจังหวัด ในปัจจุบันงานให้บริการผู้ยากลำบากหลายด้านอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังทำหน้าที่ด้านนี้ได้อย่างจำกัด คือมีเพียงการแจกจ่ายเบี้ยยังชีพ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากราชการส่วนกลาง การให้บริการและการพัฒนาของการบริการจัดการ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ยากลำบากของ อปท. จึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง

เมื่อพิจารณานิยามความหมายของผู้ยากลำบากในทัศนะของชุมชน โดยการตั้งคำถามว่า “ใครคือผู้ยากลำบาก และต้องได้รับความช่วยเหลือ” พบว่า มีหลายประเด็นที่ชาวบ้านมองเหมือนกับทางราชการ แต่ก็มีบางประเด็นที่ชุมชนมองภาวะยากลำบากที่แตกต่างออกไป อย่างเช่น การติดสุรา หรือการดื่มสุราเป็นประจำ ถือว่าเป็นผู้ยากลำบากด้วย ประเด็นที่สำคัญก็คือ การนิยามหรือการมองความหมายของผู้ยากลำบากของชุมชน ส่วนหนึ่งมีความเกี่ยวข้อง (หรือเป็นผลมาจาก) ความคาดหวังต่อการได้รับบริการจากทางราชการ การที่ประชาชนมีทัศนะแบบนี้ก็เนื่องจากว่า ประชาชนได้ถูกขัดเกลตาทัศนะให้เชื่อว่ารัฐเป็นที่พึ่ง เป็นผู้อุปถัมภ์ประชาชนได้ จึงมีทัศนะที่พึ่งพาและขึ้นต่อรัฐ ทัศนะแบบนี้จะทำให้สวัสดิการชุมชนอ่อนแอ และทุนทางสังคมที่ยังพอมืออยู่จะเสื่อมค่าลงไปทุกที

ประการที่สอง ในเมื่อนิยาม ความหมายของคำว่า ผู้ยากลำบากมีความยืดหยุ่น และแตกต่างกันออกไป การคัดกรองเพื่อให้เข้าถึงผู้ยากลำบากจึงต้องให้ความสำคัญกับวิธีการและกระบวนการ ประการแรก การระบุว่าใครคือผู้ยากลำบากในหมู่บ้านไม่ควรจะมาจากผู้นำ หรือ

อาสาสมัครเท่านั้น ควรจะมาจากความคิดเห็นของหลายฝ่าย โครงการวิจัยฯ นี้เสนอให้ใช้วิธีการ ประชุมผู้นำในหมู่บ้าน ซึ่งได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ครูประจำโรงเรียน พระ ผู้นำกลุ่ม กองทุนต่าง ๆ ผู้นำสตรี และอื่น ๆ เพื่อที่จะระบุว่าใครคือผู้ยากลำบาก *ประการที่สอง* จะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลสำหรับบันทึกข้อมูลดังกล่าวนี้ สะดวกที่จะนำไปใช้และมีความชัดเจน และง่ายสำหรับอาสาสมัครที่จะนำไปใช้ นอกจากนั้นข้อมูลดังกล่าวนี้ไม่ควรจะซ้ำซ้อนกับข้อมูลอื่น ๆ ที่มีการจัดเก็บอยู่แล้ว อย่างเช่น จปฐ. และควรจะสามารถที่จะโยงกับข้อมูลอื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว โครงการวิจัยนี้ได้ทดลองสร้างแบบบันทึกข้อมูล และสร้างฐานข้อมูลผู้ยากลำบากอย่างง่าย ๆ ฐานข้อมูลดังกล่าวนี้สามารถที่จะพัฒนาเพื่อให้โยงกับฐานข้อมูล จปฐ. ได้

ประการที่สาม จากการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลผู้ยากลำบากที่อาสาสมัครเป็นผู้จัดเก็บ เพื่อจะนำมาสร้างเป็นฐานข้อมูลนั้นพบว่า ผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบากมากที่สุด ได้แก่ คนแก่ รongลงมาได้แก่คนจน ไร้ที่ดินทำกิน อย่างไรก็ตามภาวะยากลำบากของคน/ครัวเรือนหนึ่ง ๆ มักจะมีหลายอย่างผสมกันอยู่ อย่างเช่น เป็นคนชรา ไร้ที่ดินทำกิน ถูกทอดทิ้งจากลูกหลาน เป็นต้น วิถีชีวิตของผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบากที่มีภาวะยากลำบากทับทวีกันอยู่ในคน/ครัวเรือนเดียวกันเช่นนี้ จึงชี้ให้เห็นว่า การคัดกรองผู้ยากลำบากเพื่อที่จะนำไปสู่การมีกรรมสิทธิ์ (entitlement) ได้รับสวัสดิการ จึงไม่สามารถจะใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องใช้หลาย ๆ เกณฑ์ผนวกกัน สิ่งที่จะควรพัฒนาต่อไปในระบบฐานข้อมูลคือ การให้ค่าคะแนนที่สะท้อนถึงระดับความยากลำบากของผู้ยากลำบากแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไป ค่าคะแนนเหล่านี้จะช่วยให้สามารถจัดลำดับความสำคัญ อย่างเช่นในกรณีที่มีคนชราหลายคน แต่มีเบี้ยยังชีพจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับทุกคน คะแนนดังกล่าวนี้จะช่วยให้ตัดสินใจได้ว่าใครควรจะได้รับการก่อน-หลัง

วิธีการให้คะแนนดังกล่าวทำได้โดยเริ่มต้นจากหลักคิด 2 ประการ คือ *ประการแรก* ภาวะความยากลำบากแต่ละด้าน อย่างเช่นความชรา การไร้ที่ดินทำกิน การติดเชื้อเอชไอวี ฯลฯ มีค่าน้ำหนักของความยากลำบากไม่เท่ากัน *ประการที่สอง* ผู้ยากลำบากคนหนึ่ง ๆ อาจจะประสบภาวะยากลำบากหลาย ๆ ด้านพร้อมกัน ระดับความยากลำบากจึงน่าจะเป็นผลรวมของภาวะยากลำบากทุกด้าน หลักคิดดังกล่าวจำเป็นต้องพัฒนา และมีการทดสอบ เพื่อปรับปรุงและเพื่อให้ได้ผลตรงตามที่ต้องการก่อนจะมีการนำไปใช้จริง

ศักยภาพของชุมชนในการจัดสวัสดิการชุมชน

การประเมินศักยภาพชุมชนในที่นี้ก็เพื่อให้ทราบว่าชุมชนมี “สินทรัพย์ทุน” (capital assets) อยู่เท่าใด สินทรัพย์ทุนดังกล่าวอยู่ในสภาพอย่างไร และมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่การจัดสวัสดิการชุมชนแค่ไหน ซึ่งในรายงานฉบับสมบูรณ์ของโครงการนี้ ได้สรุปไว้ในบทที่ 3

สินทรัพย์ทุนของชุมชนในอำเภอน้ำพองที่น่าจะเกี่ยวข้องกับสวัสดิการชุมชนโดยตรง แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) สินทรัพย์ทุนที่อยู่ในรูปของการดำเนินงานของกลุ่มองค์กรในระดับ

ชุมชน 2) อยู่ในรูปของเครือข่ายที่ครอบคลุมชุมชนจำนวนมาก 3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ 4) บริษัทห้างร้านเอกชนภายในอำเภอป่าพอง

สำหรับกลุ่มและองค์กรที่เกิดขึ้นในระดับชุมชนนั้น พบว่ากลุ่มและองค์กรชุมชนมีจำนวนมาก แต่ละกลุ่มมีกรรมการบริหาร และหลายกลุ่มมีเงินทุนของตนเอง อย่างไรก็ตามการประเมินสถานะทางด้านการเงินของทุกองค์กรในจำนวน 168 หมู่บ้าน เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ใช้งบประมาณ เนื่องจากว่าระบบการบริหารและการบันทึกข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน บางองค์กรให้สินเชื่อแก่สมาชิก และอยู่ในระหว่างรอการชำระคืน บางองค์กรอยู่ในสภาพนิ่ง (inactive) แม้ว่าจะมีสถิติตัวเลขเงินทุน แต่ก็ไม่ได้มีการดำเนินกิจกรรมเป็นกิจจะลักษณะเช่นกัน กลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะเป็นกลุ่มที่ชาวบ้านตั้งขึ้นเอง อย่างเช่น ธนาคารชุมชน บ้านเสียว หรือกลุ่ม/องค์กรที่ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ อย่างเช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น เฉพาะกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 66 กลุ่ม มีสมาชิกรวมกัน 8,900 คน และมีเงินทุนหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น 23,309,780.27 บาท สิ่งที่จะต้องตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ในที่นี้ก็คือ บริการของกลุ่มเหล่านี้อาจไม่อยู่ในรูป “สวัสดิการ” (ตามความหมายของหมู่บ้าน) แต่การให้กู้หรือเงินทุนหมุนเวียนก็อาจจะมองว่าเป็น “สวัสดิการ” รูปแบบหนึ่งเช่นกัน โดยเฉพาะเงินกู้หรือเงินทุนหมุนเวียน ที่จัดสรรให้แก่สมาชิกหรือครัวเรือนที่มีสมาชิกเป็นผู้ยกเลิกปาก

สินทรัพย์ของชุมชนกลุ่มที่สอง คือ เครือข่าย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วเครือข่ายก็มีกลุ่มองค์กรหรือบุคคลในชุมชนเป็นสมาชิกในอำเภอป่าพอง มีเครือข่ายที่มีกิจกรรมการดำเนินงานต่อเนื่องมาอย่างเช่น สมาคมฉาบปักสิมเคราะห์สตรี อำเภอป่าพอง มีสมาชิก 11,980 คน มีเงินทุนหมุนเวียนกว่า 1 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมาสมาชิกเสียชีวิต จำนวน 94 ราย และสมาคมจ่ายค่าฉาบปักสิมรวมทั้งสิ้น 10,413,941 บาท นอกจากนั้นก็ยังมีเครือข่ายผู้สูงอายุ ที่ดำเนินกิจกรรมกองบุญออกวันละ 1 บาท โดยสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล และค่าฉาบปักสิม (รายละ 30,000 บาท) ในอนาคต เมื่อเงินออมมีมากอาจจะขยายการจัดสวัสดิการไปสู่เรื่องอื่น ๆ นอกจากเครือข่ายทั้งสองแล้ว ก็มีเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนหมู่บ้านในอำเภอป่าพอง กำลังจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลมีอยู่ทั้งสิ้น 168 กองทุน (จดทะเบียนไปแล้ว 158 กองทุน) ซึ่งกองทุนดังกล่าวได้รับเงินสนับสนุนจากทางราชการ ทำให้มีเงินหมุนเวียนทั้งสิ้นราว 168 ล้านบาท

ในส่วนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และ อบต. นั้น ก็ถือได้ว่าเป็น “สินทรัพย์ทุน” อย่างหนึ่งของชุมชนเช่นกัน โดยทั่วไปแล้ว อบต. และเทศบาล มีหน้าที่เป็นชุมชนเช่นกัน โดยทั่วไปแล้ว อบต. และเทศบาล มีหน้าที่เป็นผู้แจกจ่ายสวัสดิการที่ได้รับงบประมาณจากรัฐ (service delivery) แก่ผู้ยกเลิกปาก บางตำบลได้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้แก่เบี้ยยังชีพของคนชรา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งได้ริเริ่มโครงการของ อบต. เอง

อย่างเช่น การส่งบุตรหลานของประชาชนภายในตำบลไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางด้านสาธารณสุข โดยมีเงื่อนไขให้กลับมาทำงานภายในตำบล การดำเนินงานลักษณะนี้มีได้เกิดผลเพียงในแง่สวัสดิการด้านการศึกษา แต่ยังไม่ส่งผลต่อสวัสดิการด้านสุขภาพของประชากรภายในตำบลในอนาคตด้วย อบต. บางแห่ง ได้ริเริ่มและร่วมมือกับชุมชนในการสร้างกลุ่ม/องค์กร หรือเครือข่ายขึ้นมา ซึ่งมีผลต่อสวัสดิการชุมชนเช่นกัน

กลุ่มสุดท้าย คือ ภาคเอกชน โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งอยู่ที่ทางตะวันตกของอำเภอน้ำพอง ในปัจจุบันพบว่า มีเพียงโรงงานเดียวเท่านั้นที่มีบทบาทร่วมกับชุมชนอย่างชัดเจนในการจัดสวัสดิการ คือ โรงงานกระดาษฟีนิกซ์ โรงงานเหล่านี้มีบทบาทอย่างสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมทางราชการ และกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการเป็น “สปอนเซอร์” ในงานประเพณีที่สำคัญๆ ในอนาคต โรงงานหรือภาคเอกชนเหล่านี้ น่าจะมีบทบาทในการสร้างสวัสดิการชุมชน หรือมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนโดยตรงมากขึ้น

การบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชน อำเภอน้ำพอง

จากที่ได้กล่าวในเรื่องผู้ยากลำบาก และศักยภาพของกองทุนที่มีอยู่ในอำเภอน้ำพอง ได้เกิดหลักคิดที่สำคัญที่จะนำไปสู่การบูรณาการกองทุนชุมชน ประการแรก อำเภอน้ำพองมีกองทุนต่างๆ อยู่มาก ทั้งในระดับชุมชน และระดับเครือข่าย และทางเครือข่ายก็ครอบคลุมทั้งอำเภอ อย่างไรก็ตาม กองทุนและเครือข่ายเหล่านี้ให้บริการสมาชิกของตนเองเป็นหลัก แม้ว่าจะมีระเบียบในการจัดสรรผลกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานสำหรับการใช้จ่ายในสาธารณะประโยชน์ แต่ผลประโยชน์เหล่านั้นยังไม่เกิดผลต่อผู้ยากลำบากอย่างจริงจัง ประการที่สอง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากลำบาก ทั้งที่ดำเนินการโดยองค์กรชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและทางราชการและภาคเอกชน ยังคงเป็นการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบของเงินเบี้ยยังชีพ วัสดุยังชีพเป็นหลัก การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากลำบากในรูปแบบอื่น ๆ ยังพบน้อย ประการที่สาม ประชากรส่วนใหญ่ยังคงมีทัศนคติในการพึ่งพาต่อรัฐสูง มองข้ามความสำคัญ สิ่งดี ๆ ซึ่งได้แก่ กลุ่ม องค์กร เครือข่าย ทรัพยากรมนุษย์ วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ

จากกระบวนการดำเนินการวิจัยที่มีการจัดเวทีการหารือเครือข่าย และภาคที่เกี่ยวข้องในอำเภอน้ำพอง ได้นำไปสู่การสร้างกลไกในการบูรณาการขึ้นมา 3 ระดับ ได้แก่ คณะกรรมการการประสานงานสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน จุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ ของกลไกดังกล่าว มีดังนี้ คือ

- 1) จัดและบรรเทาภาวะความยากลำบาก เพื่อให้ประชาชนชาวอำเภอน้ำพองอยู่ดีมีสุข
- 2) ทำนุบำรุงสิ่งดี ๆ ของอำเภอน้ำพอง ซึ่งรวมถึงกลุ่มองค์กร/เครือข่าย ประเพณีวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (ซึ่งเป็นสินทรัพย์ทุนของอำเภอน้ำพอง) ให้คงอยู่สืบไป และมีความเจริญงอกงาม เพื่อเป็นรากฐานสวัสดิการของคนอำเภอน้ำพอง

- 3) สร้างขบวนการอาสาสมัครในระดับชุมชน เพื่อดูแลผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก การสร้างขบวนการดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีการ “ปฏิรูป” ระบบอาสาสมัครที่มีอยู่ในปัจจุบัน

กลไกการบูรณาการ คือ คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนที่กำหนดเป้าหมายดังได้กล่าวไว้ตอนต้น สอดคล้องกับการสังเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่ของทีมวิจัย ซึ่งข้อสรุปที่สำคัญคือ 1) การบูรณาการโดยการรวมเอากองทุนต่าง ๆ มาไว้ด้วยกัน (ยุบรวมกองทุน) หรือการตั้งกองทุนขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เพื่อระดมทุนสำหรับการจัดสวัสดิการชุมชนโดยตรงนั้นยังไม่เหมาะสม เนื่องจากว่ามีข้อยุ่งยากในการรวมกัน กองทุนแต่ละกองทุนมีฐานการดำเนินงานที่ไม่เหมือนกัน และหากจะมีการจัดตั้งกองทุนขึ้นมาเพื่อเป็นการเฉพาะ ก็จะเป็นการลดบทบาทกองทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว 2) กลไกที่จัดตั้งขึ้นมาควรจะทำให้ความสำคัญกับสิทธิที่มีอยู่แล้ว แต่เนื่องมาจากว่า ประชาชน กลุ่ม เครือข่าย องค์กรต่าง ๆ ยังมองข้ามศักยภาพของสิ่งเหล่านี้ กลไกจึงจำเป็นต้องมีบทบาทในการทำงานเชิงความคิด และ 3) ปัจจัยที่สำคัญที่จะชี้ขาดความยั่งยืนของสวัสดิการชุมชน คือ ทรัพยากรมนุษย์ การสร้างขบวนการอาสาสมัคร (ในความหมายใหม่) จึงเป็นวิธีการที่จะเพิ่มสิทธิทุนทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะทำให้สวัสดิการชุมชนมีการพัฒนาต่อไป

ในแง่ของบทบาท หรือการทำหน้าที่ของกลไกในแต่ละระดับนั้น โครงการวิจัยฯ ได้ข้อสรุปดังนี้ คือ

- คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนเพื่อคนน้ำพองระดับอำเภอ มีหน้าที่ดังนี้
 1. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมสวัสดิการชุมชนเพื่อคนน้ำพอง (กลุ่มผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก/ด้อยโอกาส
 2. รณรงค์ ระดมทุนสวัสดิการชุมชน และพัฒนาอาสาสมัครดูแลและช่วยเหลือผู้ยากลำบาก ผ่านเครือข่าย/องค์กร และสมาชิกในชุมชน
 3. สนับสนุนการดำเนินงานเครือข่ายกลุ่ม/องค์กร และเครือข่ายกองทุน ในอำเภอน้ำพอง เพื่อให้การช่วยเหลือผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก ผู้ด้อยโอกาส ตามระเบียบข้อบังคับหรือแนวทางที่กำหนดไว้ของคณะกรรมการฯ
 4. กำหนดแผนงานยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการในการพัฒนาอาสาสมัครดูแลและช่วยเหลือผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก ผู้ด้อยโอกาสในอำเภอน้ำพอง
 5. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม

- คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนเพื่อคนน้ำพองระดับตำบล
มีหน้าที่ดังนี้
 1. สนับสนุนการสำรวจ และรวบรวมข้อมูลผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก/ผู้ด้อยโอกาสในตำบล และประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการจัดทำฐานข้อมูล เพื่อจัดเก็บข้อมูลผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก/ผู้ด้อยโอกาส
 2. ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ คณะกรรมการประสานงานอาสาสมัครสวัสดิการชุมชนประจำหมู่บ้าน (กปสช.ม.) และคณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนระดับอำเภอ (กปสช.อ.) ในการช่วยเหลือผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก/ผู้ด้อยโอกาสในเขตตำบล
 3. สนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ ที่คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนในระดับอำเภอ (กปสช.อ.) ดำเนินการ
- คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนเพื่อคนน้ำพองระดับหมู่บ้าน
มีหน้าที่ดังนี้
 1. จัดทำทะเบียนผู้อยู่ในภาวะยากลำบากให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง
 2. สนับสนุนและดูแลให้ความช่วยเหลือผู้อยู่ในภาวะยากลำบากร่วมกับอาสาสมัคร
 3. จัดให้มีประชุมของคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาและคัดกรองผู้อยู่ในภาวะยากลำบาก/ผู้ด้อยโอกาสที่สมควรได้รับการช่วยเหลือ
 4. สนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ ที่คณะกรรมการประสานงานสวัสดิการชุมชนในระดับตำบล (กปสช.ต.) และระดับอำเภอ (กปสช.อ.) ได้มอบหมายให้ดำเนินการ